



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1494/2022
29.09.2022. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Рајка Јасика, адвокат у ..., против тужене Републике Србије - Министарства правде, Управе за извршење заводских санкција, Специјалне затворске болнице из Београда, коју заступа Државно правобранилаштво, Београд, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3286/20 од 02.07.2021. године, у седници већа одржаној 29. септембра 2021. године

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3286/20 од 02.07.2021. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду 13 П1 1352/19 од 18.12.2019. године, у првом ставу изреке усвојен је тужбени захтев тужиле и обавезана тужена да тужилци, на име разлике неисплаћене плате за период од 01.01.2007. године до 31.01.2011. године, исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате, као и да за тужилцу уплати одговарајуће доприносе за обавезно социјално осигурање. У другом ставу изреке обавезана је тужена да тужилци накнади трошкове парничног поступка у износу од 155.140,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности одлуке до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3286/20 од 02.07.2021. године, у првом ставу изреке преиначена је првостепена пресуда у првом ставу изреке и одбијен као неоснован тужбени захтев да се тужена обавезе да тужилци исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате, све одређено у том ставу изреке, уз уплату одговарајућих доприноса за обавезно социјално осигурање. У другом ставу изреке преиначено је решење о трошковима, садржано у другом ставу изреке првостепене пресуде, и одбијен захтев тужиле за накнаду трошкова парничног поступка, а тужилца обавезана да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 18.000,00 динара. У ставу трећем изреке обавезана је тужилца да туженој накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 18.000,00 динара.

Против правноснажне другостепене пресуде тужила је изјавила благовремену ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр.72/11 и 18/20), па је утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је у радном односу код тужене и има својство државног службеника, а обавља послове на радном месту за ... у Служби за здравствену заштиту, са звањем Решењем тужене од 01.01.2007. године одређен јој је коефицијент 2,53 за обрачун и исплату плате, с тим да је одређено да се наведени коефицијент увећава за 10% по основу стажа осигурања који се рачуна са увећаним трајањем, а који има степен увећања 12/16, тако да укупан коефицијент износи 2,79. Обрачун плате тужили у утуженом периоду вршен је у складу са чланом 7. став 3. Уредбе о коефицијентима за обрачуна и исплату плата у Управи за извршење заводских санкција („Службени гласник РС“ број 16/07 и 21/09). Одлуком Уставног суда ГУ број 63/2007 од 18.11.2020. године („Службени гласник РС“ број 1/2011 од 14.01.2011. године), утврђено је да одредба члана 7. став 3. Уредбе није у сагласности са Уставом и законом. Након тога је решењем Министарства правде – Управе за извршење кривичних санкција број 121-860-5-01 од 15.01.2011. године тужили почев од 15.01.2011. године утврђен коефицијент за обрачун и исплату плата од 2,66 који се увећава за 30% по основу стажа осигурања који се рачуна са увећаним трајањем, а који има степен увећања 12/16, тако да укупан коефицијент износи 3,46. Тужила се након доношења одлуке Уставног суда није обратила туженој са захтевом у смислу члана 61. став 1. Закона о Уставном суду ради измене појединачног акта. Како је тужили у периоду од 01.01.2007. године до 31.01.2011. године исплаћена плата у умањеном износу, јер јој је увећање коефицијента вршено за 10% уместо за 30% применом неуставног и незаконитог члана 7. став 3. наведене Уредбе, тужила тужбом тражи накнаду штете у висини утврђеној према подацима тужене, односно извештајем од 25.04.2012. године, у складу са којим је коначно определила тужбени захтев.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је тужбени захтев тужиле основан, имајући у виду наведену одлуку Уставног суда од 18.11.2010. године којом је утврђено да одредба члана 7. став 3. Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата у Управи за извршење заводских санкција није у сагласности са Уставом и законом, а да је тужена донела одлуку којом је тужили признала право на увећани коефицијент само за период од 15.11.2011. године, односно од доношења одлуке Уставног суда па убудуће. По ставу првостепеног суда доношењем наведеног решења тужена је изменила своју претходну одлуку о висини коефицијента тужили, донету на основу незаконите одредбе Уредбе, али само за период после 14.01.2011. године, чиме није отклоњена штета коју је тужила претрпела у утуженом периоду исплатом мање обрачунате зараде због неправилно одређеног коефицијента, што представља незаконит рад тужене. Стога је првостепени суд применом члана 172. Закона о облигационим односима усвојио тужбени захтев по

основу и у висини разлике између исплаћене и припадајуће зараде, са каматом у смислу члана 277. Закона о облигационим односима. Првостепени суд је оценио неоснованим приговор застарелости потраживања од јануара 2007. до краја 2008. године у смислу члана 372. Закона о облигационим односима, јер је рок за подношење тужбе почео да тече од првог дана након објављивања одлуке Уставног суда од 14.01.2011. године, те да стога потраживање није застарело.

Другостепени суд је преиначио првостепену одлуку полазећи од члана 61. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, бр.109/07 ... 103/15), са разлога што се тужила није обратила туженој захтевом за измену решења тужене од 01.01.2007. године, те оно није измењено. Стога је захтев за исплату на име накнаде штете неоснован. Тужила је протеком рока из члана 61. став 2. Закона о Уставном суду и преклудирана у праву да захтева отклањање последица коју је примена одредбе члана 7. став 3. Уредбе у конкретном случају произвела. Подношење тужбе суду не може заменити обраћање надлежном органу тужене за измену појединачног акта, нити такву обавезу може искључити.

Врховни касациони суд налази да је на утврђено чињенично стање другостепени суд правилно применио материјално право.

Одредбом члана 61. став 1. Закона о Уставном суду прописано је да свако коме је повређено право коначним или правноснажним појединачним актом донетим на основу закона или другог општег акта, за који је одлуком Уставног суда утврђено да није у сагласности са Уставом и општеприхваћеним правилима међународног права, потврђеним међународним уговорима или законом, има право да тражи од надлежног органа измену тог појединачног акта, у складу са правилима поступка у коме је појединачни акт донет, док је ставом 2. прописано да се предлог за измену коначног или правноснажног појединачног акта донетог на основу закона и другог општег акта за који је одлуком Уставног суда утврђено да није у сагласности са Уставом и општеприхваћеним правилима међународног права, потврђеним међународним уговорима или законом, може поднети у року од шест месеци од дана објављивања одлуке у „Службеном гласнику РС“, ако од достављања појединачног акта до подношења предлога или иницијативе за покретање поступка није протекло више од две године.

Одредбом члана 142. став 1. Закона о државним службеницима („Службени гласник РС“, бр.79/05...104/09), прописано је да жалбена комисија одлучује о жалбама државних службеника на решења којима се у управном поступку одлучује о њиховим правима и дужностима, а одредбом члана 143. став 3. истог закона је прописано да се против одлуке жалбене комисије може покренути управни спор.

Правилан је закључак другостепеног суда да тужила није исходовала у складу са наведеном одредбом закона да Уставни суд одреди другачији начин отклањања последица повреде права коначним појединачним актом донетим на основу општег акта за који је одлуком Уставног суда утврђено да није у сагласности са Уставом и законом, па су се у конкретној ситуацији последице моле отклонити изменом појединачног акта. Дакле, лице коме је повређено право коначним или правноснажним

појединачним актом донетим на основу закона или другог општег акта, за који је одлуком Уставног суда утврђено да није у сагласности са Уставом и општеприхваћеним правилима међународног права, потврђеним међународним уговорима или законом, не може се обратити суду тужбом за накнаду штете пре него што покуша да отклони штетне последице неуставности и/или незаконитости касираног општег акта изменом појединачног акта од стране његовог доносиоца, а уколико то није могуће – подношењем захтева Уставном суду да својом одлуком одреди други начин отклањања штетних последица (утврђивањем права на накнаду штете, повраћајем у пређашње стање или на други начин).

Стога је правилан закључак другостепеног суда да је у овој парници било нужно да тужиља докаже да је у смислу одредбе члана 61. Закона о Уставном суду поступила у складу са правилима поступка у коме је донет појединачни акт - спорно решење тужене од 01.01.2007. године и да тако материјализује правне последице наведене одлуке Уставног суда, односно докаже да је спорно решење измењено, па како то тужиља није доказала, не може користити ни институт накнаде штете ради исплате разлике неисплаћене зараде за период почев од јануара 2007. закључно са јануаром 2011. године, јер за то нема основа, с обзиром да суд у парници не може отклањати последице незаконите норме назначене уредбе јер суд није овлашћен да утврђује увећање коефицијента из наведеног основа, супротно правноснажном појединачном правном акту. Наведено решење је остало на правној снази и делује својом материјалном правноснажношћу у погледу утврђеног коефицијента тужиљи по основу стажа осигурања који се рачуна са увећаним трајањем у утуженом периоду и на основу којег је тужиљи извршен обрачун исплате плате за утужени период потраживања. Како је решење тужене од 01.01.2007. године донето на основу одредбе Уредбе за коју је Уставни суд утврдио да је противна Уставу и закону, у погледу истог тужиља је била дужна да поступа у складу са правилима поступка у коме је донет појединачни акт, да би тек да је акт измењен, за период од 01.01.2007. до 31.01.2011. године, могла да потражује од туженог накнаду штете, што је у конкретном случају изостало.

Имајући у виду изложено неосновани су ревизијски наводи у погледу погрешне примене материјалног права.

Како се осталим ревизијским наводима не доводи у сумњу законитост и правилност побијане пресуде, Врховни касациони суд је на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић